

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6-I.

Štane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 x 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisajte, sicer se ne priobčajo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Beda med železničarji.

Razburjenost med železničarji je tako velika, da ni enega železničarja, ki bi ne zabavljal proti železničarskemu ministru, da ta gospod nima nobenega zanimanja za osobje in delavce. Dva meseca se železničarji poganjajo v Belgradu in gospod minister se pravi in prosi, da naj finančni odbor nekoliko počaka, ker se ni zadosti poučen o železničarskih potrebah. Danes železničarski delavec tako slabo živi, da si velikokrat ne more kruha kupiti. Ima 3 Din. plače, 13,50 Din. pa doklade, na temelju česar lahko vsakdo izračuna, da ne more živeti. In to dobiva samo za delovne dneve. Vprašamo vse merodajne gospode, naj pokažejo, kako naj danes človek s 412 dinarji živi ves mesec.

Pravimo, da je narodovo zdravje največji zakon za vsako državo, in kdor ta zakon zanemarija, je izdajalec svojega naroda in bo moral odgovarjati.

Železničarji imajo v naši državi približno 200.000 otrok in ti otroci danes stradajo z očetom in materjo, več tisoč otrok ne more obiskovati šole, ker jim starši ne morejo kupiti potrebnega obutala in obleke. Lahko ugotovimo, da med vojno železničarji niso tako stradali kakor danes. Ni nobene države na svetu, ki bi šla tako hladno mimo železničarskih zahtev kot naša država. Gospod minister se še ne zmeni, če mu delegati pripovedujejo, da je nemogoče živeti, ker ne morejo več opraviati službe.

Gospodje so napravili zakon, ki prepoveduje stavke, in so mislili, s tem je to

vprašanje rešeno. Mi pa pravimo, da bodo dali gospodje na merodajnih mestih težak račun, ker oni so tisti, ki namenoma ovirajo naš promet.

Če pogledamo po drugih državah, vsaka nekoliko napreduje, pri nas pa gremo zmerom nazaj. Pogledjmo: Imamo štiri velike delavnice, a samo ena (v Mariboru) je aktivna in zadovoljivo proizvaja, vse druge so popolnoma pasivne in bodo še leta in leta ostale, ker gospod Jelić, načelnik prometnega ministristva premalo misli naje ali pa popolnoma nič. — Imamo vse polno strojev in vozov za popravilo, pa gospodje se malo brigajo za našo industrijo. Baj se vozijo na Dunaj in Budimpešto in dajo tam naše delo v popravilo. Za to morajo drago plačevati, domače delavce in naše strokovnjake pa zanemarijajo s tem, da jim nočejo priznati boljših plač. In zato pravi Jugoslovani, ki jih potrebujemo bolj kot kakega Jelića, zapuščajo našo zemljo in gredo na Dunaj ali na Češkoslovaško, ker so tam bolj pametni ljudje kot naši diktatorji, ki ne poznajo, če človek kaj zna.

Morebiti pride nekoč tako daleč, da bodo gospodinom pri železniškem ministristvu povedali, da se tako ne dela v prid našega naroda, in jim bodo dokazali, da so v škodo državi našo industrijo popolnoma uničili s svojo politiko. Že danes na zahtevamo: Proč z ljudmi, o katerih nismo sigurni, da delajo v prid celokupnega naroda!

Položaj javnega nameščenca.

Ni boljši od položaja delavca, nasploh v principu je še slabši. Država je oster podjetnik, ki ima poleg vseh drugih pomočkov še najhujše orožje: **moralni pritisk**: Upiraš se domovini? Kje je tvoj idealizem? Velezdajalec! — In domovine noče izdati, ne tega ne; dela naprej, čeprav mu otroci jokajo od glada, čeprav je njegova suknja že dvakrat obrnjena, čeprav vidi pred seboj — temo. Tudi niemu zvišujejo plačo. Veliko govornijo in pišejo o tem, načrtov mrgoli, sprejeti so že. Toda — industrija in trgovina že čutita nov plen, hitro cene kvišku, da ne bo zamujen noben trenotek — in cene so občutno višje, preden dobi uslužbenec doklado za prejšnjo draginjo, na tistem je kakor prej, če ne še na slabšem in boj se začne iznova. Nenasitni uradniki! pravijo ljudje, ki nečejo ali ne morejo razumeti. Država se pa izgovarja, da ni denarja. Prepričani smo, da bi javni nameščenci uklonili glave, trpeli molče dalje in čakali upravičeno na boljše čase, če bi videli, da se država resno skuša izkoptati iz svoje finančne mizerije, če bi videli,

da hočejo pravično razdeliti državna bremena, a tudi pravično razdeliti plačilo za delo pri državi. Tako pa vidijo, da skuša država dosledno pritegniti k plačevanju bremen le najširše, najrevnejše sloje prebivalstva, ker že itak nič nimajo, vidijo, da ni zmožna zatreči kupičenja bogastva, niti onega bogastva, ki ni produkt dela, temveč ki je efekt denarnih spekulacij, vidijo, da to nakupičeno bogastvo pridobiva z vsakim dnem več moči in da grabi na kup z vedno večjimi silami, vidijo celo, da uživa to bogastvo po vrhu še zaščito! Na drugi strani pa vidijo, da ima država denarja za izdatke, ki bi bili lahko manjši (za vojsko), da ima sredstva za primerno plačevanje onega dela uslužbencev, do čim drugi del strada. Pred kratkim smo n. pr. čitali resolucijo društva državnih nameščencev za Slovenijo, kjer zahtevali iste plače s častniki, ter smo se čudom čudili (mi pa ne, ker vidimo v tem sistem! Op. tr.), da ima podporučnik, torej mlad fant, ki še ni mogel dosti koristiti domovini, več plače nego višji v službi osiveli uradnik z družino.

In vkljub temu nameščenci se vztrajajo, še upajo na rešitev. Čudež idealizma! Ne smejo na precenjevati svojih moči. Blagor idealizmu, ki zida, a ta idealizem — ruši. Ne smemo pozabiti, da smo država mi, državljani — in vsakdo izmed nas je delec države. Vsak delec je dolžan skrbeti, da ostane ves organizem zdrav in krepak, posebno pa še tisti, ki so neposredno za to nalogo tu — ravno državni nameščenci. Ni prav torej, če vršijo molče samo svoje jim odkazano delo, ne, ampak kot državljani ki morajo spoznati ravno pri svojem službovanju vse bolezní države, si morajo šteti v svojo dolžnost, da z združenimi močmi delajo za ozdravljenje države, da brezobzirno odkrivajo vse koruptne razmere ter si ne pustijo mašiti ust z ozirom na domovino. Tista »domovina« ni naša domovina, tista je domovina samo gornjih tisoč. Kdor dela za tisto, ubija vse ostale milijone. In če so vam ti pri srcu, če vam je pravi domovina sveta, potem ne držite rok nazvkriz, temveč skušajte rešiti pred pogubo sebe. Če bodo izčrpene vse moči v tem strašnem boju za obstanek, ki ga bilo vsakdo izmed vas doma takorekoč med štirimi stenami, boste nezmožni braniti se moralnemu propadu, pred katerim se danes upirate še v velikem heroizmu. In če propadete vi, ali veste, kaj bo potem z domovino?

V prejšnjih poglavjih smo govorili o vzrokih gospodarskega propadanja nekaterih stanov. Če jih niste čitali, vam jih toplo priporočamo, in če jih odobravate, čitajte tudi tista, ki bodo še sledili.

Kje je odpomoč? Za delavce smo povedali, da jim rešitev iz strašnih, mezdni bojov prinese pravičen enostaven indeks — pšenica. Tudi državnim nameščencem bi prineslo to rešitev. Država seveda ne more pristati na tako plačevanje, dokler tudi sama ne dobiva dohodkov po tem načinu. Ali do ne bi bilo izvedljivo?

Naše šole v jezikovno mešanih občinah.

(Dopis iz Dravske doline.)

Od slovenske kakor tudi od nemške strani prihajajo pritožbe, da naše šolstvo v dvojezičnih občinah ne dela s takim uspehom, kakor bi bilo pričakovati. Učni cilj se večinoma ne doseže, otrok se do dovršenega 10. leta ne nauči toliko, da bi mogel stopiti v srednjo šolo.

Ko so se otroci v prejšnji dobi naučili n. pr. v prvem šolskem letu, torej 7 let stari, računati do 20 z vsemi operacijami, in znali brati kratka berila in so tudi razumeli, kar so brali, ko so taki otroci tudi že pisali brez napak kratke stavke po narekovanju, se taki uspehi danes tukaj le malokje najdejo.

Zakaj? Je li učitelj tega kriv? Vobče ne, dasi so nekateri vse kaj drugega, kot vzgojitelji ljudstva. Povzročil je to v prvi vrsti nesrečni sistem takrat, ko so naši birokratje, ki niso poznali našega dvojezičnega razmerja, vrgli šolsko ločitev čez kup ter porinili vso dvojezično dečo v en razred, ne da bi se pobrigali za to, ali so učenci jezika večji ali ne, tako da imamo danes pred seboj Babel, v katerem učenec ne razume učitelja, učitelj pa učencev ne. Saj imamo tudi iz Primorskega došle učitelje, ki niso obeh jezikov večji.

Kdo more tajiti, da imamo razrede, v katerih se nahaja 50% slovenskih ter 50% nemških otrok? Če noče učitelj obsoditi vnaprej polovico učencev v repetentstvo, tedaj se bo moral potruditi z obema polovicama enako. S tem zamudi polovico časa in zaostaja z uspehom za polovico. Poučuje samo slovensko skupino, tedaj tvori oni del nekako pritežje, za katero bi bilo bolje, da ostane sploh doma. Tisti čas, ki ga rabi učitelj za nemško skupino, je za slovenske učence izgubljen.

Nedavno je grajal nadzornik v M. učiteljico, da ima toliko repetentov. Učiteljica: »Polovica učencev ne razume po slovensko«. Nadzornik: »Pa tudi slovenski otroci niso dosegli učnega cilja«. Učiteljica: »Izgubila sem pol časa z nemškimi«. — Torej dvojna škoda: Mnogo repetentov in zaostalost med Slovenci.

Ali ni čas premišljevanje, kako bi to zlo odvrnili? Kako stoji stvar drugod? Francija je uredila v novo osvojenih krajih šole tako, da ima vseskoz po jeziku ločene razrede. Šele v srednji in zgornji stopnji se otrok polagoma uvede v francoski jezik. Ravnotako stoji šolstvo danes tudi na Poljskem, Češkoslovaškem, v Rumuniji. Srbija ima v Vojvodini jezikovno ločene razrede po razmerju otrok. Samo pri nas ni tako. Imamo neko posebno klobaso, ki nam je že mnogo škodovala in ki nas bo zavedla tje, da otrok naposled ne bo znal popolnoma ne enega ne drugega.

Kadar je prihajal pred 25. leti rajni višji šolski nadzornik dr. Konrad Jarc na Spodnje Štajersko šole nadzorovat, imenoval je nemške razrede, če je v njih zapazil polovico slovenskih otrok, »zavod za poneumljenje«, (Verdummungsanstalt). Kakšno ime bi neki dal ta izvrstni pedagog, ki je poznal tudi ameriško šolstvo iz lastne prakse, danes slovenskemu razredu, v katerem se nahaja polovica nemških otrok?

Če hočemo doseči v šoli kaj uspehov, moramo poučevati učence s prva v jeziku, katerega govori doma. Treba je torej, da se tudi pri nas v jezikovno mešanih občinah ločijo razredi po jeziku vsaj v spodnji stopnji. Srednja naj bo skupna dvojezična, zgornja šele slovenska.

Ločimo šolarje tako, da se uvedejo vzporednice po jezikovnem razmerju, kakor otroci govore doma. Ustanovimo vzporednice, predno bomo radi repetentske preobilice k temu prisiljeni.

Izgovor, da nam manjka učnih moči, ne drži. Naj se vzamejo tisti učitelji na pomoč, ki so bili o prevratu odpušteni, kolikor niso prestari in so ostali naši državljani. Saj jih bomo morali itak vzeti v oskrbo, če se to sploh še ni zgodilo.

Ljudstvo, ki šole vzdržuje, je opravilno zahtevati, da otroci napredujejo. Šolska bremena rasto od dne do dne, ljudstvo, občina jih mora plačevati. Zato ima pa tudi vsak župan, vsak občinski odbornik, vsak ud krajnega šolskega sveta dolžnost, da izsledi vzrok, če otro-

ci ne napredujejo. Če to otežkoči jezikovno razmerje, tedaj zadostuje sklep pri seji in predlog pri okrajnem šolskem svetu, da se ustanove vzporednice po razmerju otrok drugega jezika.

Če predlogu ne bodo ugodili — tedaj bo treba prizivati, dokler ne stopi pamet v veljavo.

Osa.

Banke med seboj?

Današnji »Slovenski Narod« piše, da sta pri sodišču vložili proti »Jugoslovanskemu kreditnemu zavodu« tožbo »Slovenska banka« in »Slovenska eskomptna banka« za izplačilo 3 milijonov kron. — Zastopnik »Jugoslovanskega kreditnega zavoda« nas je pa posetil z izvirnimi dopisi, kjer potrjujeta oba tožeča denarna zavoda, da nista vložila nikake tožbe, niti nimata povoda za to. Prvi izjavlja, da sploh nima računa tam, drugi pa, da ima »Jugoslovanski kreditni zavod« še celo 440.000 pri njem v korist.

Ozadja ne poznamo. Vemo, da je med bančnimi zavodi hud boj za dobičke, ki jih smatramo za povečini prisleparjenje, iz delavskih žuljev iztrgane. Ti dobički niso nikdar posledica proizvajajočega dela, temveč samih več ali manj grdih spekulacij. Ne vemo, kdo ima namen potom »Narodove« notice povzročiti, da bi vlagatelji pri »Jugoslovanskem kreditnem zavodu« iz strahu dvignili svoje vloge in jih nesli drugam. Vemo pa, da so teke neresnične vesti še bolj hudobne in sleparske, nego tisti sleparski dobički sami. Zato se čudimo, da je objavil »Narod« to vest prej, nego se je prepričal o resničnosti. Slab list!

Ob tej priliki moramo zopet povedati vsem proletarskim vlagateljem, da je dobro naložen samo tisti denar, na katerega gledajo oči vseh vlagateljev. To pa je samo pri zadrugi, kakor je naše »Konsumno društvo za Slovenijo«. Tam veš, kaj in kako se dela, veš tudi, da se dela vse iz potrebe, dati ljudstvu hrane in drugih potrebščin za življenje; pri bankah pa nikdar ne veš, ali se bo spekulacija obnesla ali ne. Po vrhu pa te banka s tvojim lastnim denarjem tepe, če si tako nezaveden, da ji ga zročiš »v varstvo«.

Dnevne vesti.

Rep. ki se vleče za »dolarskimi crinici«. Za obravnavo proti poštnim uradnikom, ki se bo vršila 6. februarja t. l. ob 9. dopoldne pri tukajšnjem sodišču, vlada v ljubljanskih krogih nenavadno zanimanje. Značilno pa je, da vstopnic za to obravnavo še ne razdružujejo, temveč jih bodo začeli razdeljevati šele predzadnji dan. Sodišče bo zaslišalo 52 prič, za katere je zaprosilo kr. pošto ravnateljstvo, naj bi jih klicalo sodišče posamezno. (?) Pred kratkim je priredil ravnatelj pošte in brzojavna v Ljubljani čajni večer, na katerega je povabil tudi kraljevega namestnika Hribarja. Pa ne, da bi se pripravljalo ravnateljstvo na napovedano obravnavo? Zakaj prav dobro vemo, da je dobival sarajevski ravnatelj Dekanič, ki je poneveril nič več kot sedem milijonov kron, tiste svoje usodepolne znamke v — Ljubljani. V to zadevo je zapleten tudi neki sedanji minister, kakor je javil dopisni urad, vendar mi, ki poznamo uradne preiskave, dvomimo, da bomo še kaj slišali o tem ministru. Na vsak način spremlja razpravo proti poštnim uradnikom, ki bi jo primerjali z velikim meterjem, velik rep. ki si ga bomo v bližnjih dneh prav temeljito ogledali.

Prav resen opomin prizadetim. Na ljubljanskem učiteljskem ni nesrečna smrt učiteljske IV. letnika čisto nič izmordila nekih gg. profesorjev, ki zahtevajo od gojenk, da preštudirajo v desetih dneh dvajset romanov. Tako na primer se niso pritožile samo učiteljske, temveč tudi učiteljske, da postopajo z njimi profesorji vse prej kot pa vzgojevalno. Sicer pridigajo dan za dnem gojencem in gojenkam o vzgoji, toda množijo se slučaj, ki dokazujejo, da nimajo gospodje profesorji o vzgoji niti najmanjšega pojma. Ne vemo, zakaj bi morali učitelji biti nad vse strogi s svojimi učenci in zakaj bi morali kazati na svoje dostojanstvo s številnimi slabimi reči, ki jih učenci vedno ne zaslužijo. Na učiteljsku vre in mi bi svetovali gospodom, naj prično podučevati po človeško, da nam jih ne bo treba vedno opominjati, kaj bi morali biti svojim učencem.

Ljubljana.

Pokojinski zaklad za zdravniške vdove in sirote kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je izplačal za leto 1921. sedmero vdovam po 500 dinarjev. Naj tukaj ponovno jasno povemo, da se društvo ne more ozirati na vdove po zdravnikih, ki niso bili člani. Član društva more postati vsak zdravnik ali zdravnica, ki je naš državljan in ni prekoračil 50. leta.

Akad. soc.-ped. krožek priredi v ponedeljek 30. t. m. ob 8. zvečer na moškem učiteljskem setanek, kjer bo razprava o temi: Kako storiti prvi korak k ljudski univerzi? Cilj ljudske univerze ni le plitko prosvetljevanje, temveč vzgoja srca in značaja najširših ljudskih plasti, kajti edinole v vzgojenih širših plasteh leži naša rešitev. Zato vabi krožek na setanek vse, ki se zanimajo za to velevažno vprašanje.

Ljubljanski tramvaj. Vožnja se je zopet podražila kar za 60 vinarjev, od 1.80 K na 2.40 K. Ker se vozi gospoda le s fijakarji in avtomobili, ali pa hodi peš, če ima blizu, bo zadelo to podraženje zopet le delavno ljudstvo. Pa še nekoga: tramvajске uslužbenice! Dozdaj so dobivali skoro od vsakega listka po 20 vinarjev, skoro vsak je dal 2 K in drobiža ni vzel nazaj. Zdaj mora dati pa razen 2 kroni še 40 vinarjev povrhu, za uslužbenca pa ne ostane nič. Kako bodo ti ljudje zdaj izhajali? (Zakaj so pa dozdaj dovoljevali, da jih plačuje podjetnik s tvojo miloščino? Plače naj zahtevajo poštene, napitnino naj pa odklanjajo! Ali ni sramota, zbirati tiste krvave groše? Seveda, treba bo organizacije, pa ne narodno-socialne! Op. uredn.)

Cvetlična reduta. Udruženje jugoslov. akademske omladine iz Primorja in Sportni klub »Primorje« priredita v soboto 4. februarja s sodelovanjem kluba Primork v Narodnem domu »Cvetlično reduto«, pri kateri igra godba dravske divizije. Vstop dovoljen tudi dostojnim maskam. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Začetek ob 20.

Davek na poslovni promet. Kakor nam javlja tukajšnja finančna delegacija, je ministrstvo za finance v zadevi davka na poslovni promet z razpisom z dne 24. januarja 1922, št. 1542 brzojavno odredilo, naj se davek po uredbi z dne 27. junija 1921, kolikor se plačuje po knjigah opravljenega prometa (A in a), nobere za tromesečje oktober, november in december 1921 v smislu uredbe, pravilnika in dosedanjih navodil. Pavšalni davek naj se izterja, kolikor je že odmerjen, samo za leto 1921, ako pa pavšal še ni odmerjen, naj se odmera odgodi. Z odmero davka za l. 1922. naj se počaka dokler ne do-

spejo navodila na podlagi na novo izpremenjenega zakona, po katerem se bodo dosedanjí obrazci tiskovin zamenjali s prijavo, ki bo zadostovala za vse primere. O tej brzójavnij odredbi so se obvestila vsa davčna oblastva z naročilom, naj z javnim razglasom pozovejo vse davčne zavezance, da tekom 8 dni odpremiyo davek po knjigi za IV. četrtletje 1921 in vložijo prijavo B. Tiskovine za to prijavo se dobe pri davčnih uradih in trafikantih. Komad prijave B stane en dinar.

Prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince priredi v nedeljo 29. t. m. v Sokolski dvorani na Glincah predpustno veselico s plesom, pri kateri svira tamburaški zbor »Svobode«. Začetek ob pol 7. zvečer. Vstopnina 5 Din. za osebo. Za mnogobrojno udeležbo se priporoča odbor.

Maribor.

Ljudsko vseučilišče. Danes ob 20. zvečer bo otvoril predavanja na ljudskem vseučilišču, predsednik ljudskega vseučilišča, s. župan Grčar, nakar bo predaval s. prof. Favaj o predmetu: Kaj je in kaj ni prava izobrazba.

Narodno gledališče v Mariboru uprizaro dne 31. januarja t. l. prvič »Dediče velikega časa«. Stanka Majcna sanjsko igró v treh dejanjih. Ta literarno predelana in za oder prirejena igra je v prvotni obliki izhajala l. 1920. v »Dom in Svetu«.

Vestnik Svobode.

Vič-Glince. V soboto, 29. januarja ob 20. bo nadaljeval univ. prof. g. dr. Veber svoje predavanje o kritiki razvojne teorije. Predavanje se bo vršilo v društveni sobi. V ponedeljek, 31. januarja pa ima g. dr. Veber zaključno predavanje o kritiki razvojne teorije istotam in ob 20. Sodrugi delavci, udeležite se predavanj in privedite tudi svoje prijatelje in znance s seboj.

Prevalje. Pokrajinski namestnik je posetil Mežiško dolino. K sprejemu na okrajno glavarstvo se je oglasila tudi deputacija »Svobode« v Prevaljah, da ovrže s tem vedno in vedno iste očitke naših neprijateljev tudi iz vrst, iz katerih tega nismo pričakovali; namreč, da je »Svoboda« shodišče prevratnih elementov. Upamo, da bo vplival naš pokrajinski namestnik na pristojne urade, da opustijo že enkrat svoje neslanosti. Več res kulturnega dela pač nobeno društvo pri nas ne vrši kot naša »Svoboda«. Strankarstvo s strani uradov ni na mestu. Upamo, da bo sedaj vendar le bolje.

Prevalje. »Svoboda« v Prevaljah je priredila minulo nedeljo Ganglovo dramo »Sim«. Težko dramo, pri kateri skazi najmanjša napaka celo igro, so igrali dovršeno. Igralci in igralke so igrali z občutkom, kar kaže, da so se naši igralci tekom enega leta dodobra oživeli v svoje vloge. Če pomislimo, da igralci deloma niti slovensko čitati niso znali, ko so pričeli z vajami, moramo občudovati vztrajnost, na podlagi katere so dosegli tako lepe uspehe. — V nedeljo, dne 5. februarja misli naša »Svoboda« to dramo ponoviti na odru »Sokola« v Guštanju.

Najnovejše.

FINANČNO MINISTRSTVO O PETDINARSKIH BANKOVCIH.

LDU. Belgrad, 26. jan. Finančno ministrstvo je sporazumno z Narodno banko začelo z 20. januarjem t. l. jemati iz prometa novčаницe državnega izdavanja po pet dinarjev — 20 kron. Od tega dne dalje teče desetmesečni rok, in sicer šest mesecev za izmenjavo novčanic pri podružnicah iz centrale Narodne banke kralje-

vine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ostale štiri mesece pa se novčаницe izmenjajo le pri centrali Narodne banke v Belgradu. V korist občinstva je, da te novčаницe čimprej zamenja pri podružnicah ali pri centrali Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Da se občinstvu, ki biva v krajih, oddaljenih od središč, v katerih se nahajajo centrale ali podružnice Narodne banke, olajša zamenjava novčanic po 5 dinarjev — 20 kron, je generalna direkcija državnega računovodstva izdala naredbe in potrebna navpila ysem državnim blagajnam in davčnim uradom, da posredujejo pri izmenjavi teh novčanic.

KAJ PA ŽE ZOPET TO POMENI?

LDU. Belgrad, 26. jan. »Hrvatska Sloga« od 24. t. m. piše, da je Odellenje za štampu kabineta predsednika ministrskega saveta lansiralo v naši javnosti vest o nekaterih zlorabah poštnega ravnatelja v Sarajevem, g. Depanića. Odelenje za štampu, ki se nikolj ne bavi z notranjo politiko, kategorično dementira to vest in izjavlja, da je popolnoma izmišljena.

ZANIMIVA SEJA MINISTRskega SVETA.

LDU. Belgrad, 26. jan. Minstrski svet je imel noćoj sejo, na kateri je pretresal več važnih vprašanj. Sklenil je, da se naša vlada udeleži pri plačevanju vzdrževalnine bivšemu cesarju Karlu, ker je na to pristala večina drugih držav. Razpravljalo se je tudi o mednarodni gospodarski konferenci v Genovi iz o sprejemanju novih ruskih beguncev, kar smo obvezani storiti vsled nekega prejšnjega dogovora z angleško vlado. Ti begunci prihajajo iz Cipra in Egipta. Minister za notranje posle je poročal o nekaterih zadevah svojega resorta. Pri tej priliki je ministrski svet razpravljal tudi o dogodkih v Martinski vasi. Odobren je kredit treh milijonov dinarjev, da se konča poprava kraljevega dvora. Govorilo se je tudi o izpopolnitvi sarajevske, šibeniške in vojvodinske škoije. Odbora za trgovinsko pogodbo z Avstrijo in za znižanje uradništva sta se konstituirala že dopoldne.

MEZDNO GIBANJE ŽELEZNIČARJEV V GRADCU.

LDU. Gradec, 26. jan. Danes ob 9. dopoldne so delavci kurilnice in premo-govni delavci na tukajšnjem glavnem kolodvoru pričeli stavkati. Kot vzrok se navaja, da so plače nezadostne. Stavkajoči železničarji južne železnice so imeli zvečer zborovanje, na katerem so sklenili, takoj zopet pričeti z delom ter odpraviti vse zaostale vlake. Delo se za sedaj do nedelje ne ukine. Ako bi dotlej pogajanja ne dovedla do dovoljnega rezultata, se bo ponovno sklepalo o stavki.

POLITIČEN DOGOVOR MED AVSTRIJSKO REPUBLIKO IN ČEŠKO-SLOVAŠKO.

LDU. Dunaj, 26. jan. Narodni svet je po daljši debati sprejel v poimenskem glasovanju s 104 glasovi socialnih demokratov in krščanskih socialcev proti 23 glasovom Velenemcev politični dogovor s Češkoslovaško.

APANAŽA ZA BIVŠEGA CESARJA KARLA.

LDU. Pariz, 26. jan. »Echo de Paris« poroča glede sklepa veleposlaniške konference, ki je včeraj določila višino apanaže za bivšega cesarja Karla, da se je pokojnina določila z zneskom letnih 6 milijonov frankov, kateri se bodo razdelili na Avstrijo, Madžarsko, Češkoslovaško, Jugoslavijo, Italijo in Rumunijo.

VELIK GLEDALIŠKI POŽAR V NEMCIJI.

LDU. Dessau, 25. jan. Vzrok požara gledališča je bila eksplozija kotla. Rešilna dela so bila vsled tega otežkočena, ker ej voda v ceveh zmrznila.

CEREMONIJE PRI PAPEŽEVEM POGREBU.

LDU. Rim, 26. jan. Danes popoldne so prenesli zemeljske ostanke papeža iz kapele sv. zakramenta v kapelo srca Jezusa, kjer so jih po blagoslovljenju položili v krsto. Nato so prenesli krsto v svečanem sprevedu v rakev, kjer bo pokopana.

MALA ENTENTA NA GENOVSKI KONFERENCI.

LDU. Pariz, 26. jan. Kakor poroča »Matin«, bo mala ententa na genovski konferenci prvič nastopila kot sklenjena skupina držav. Zastopniki držav male entente bodo v posebni konferenci sklepali o stališču, ki ga bodo skupno zastopale v vprašanju gospodarske obnove srednje in vzhodne Evrope in ga uveljavljale na genovski konferenci.

AMERIKA NE PRIDE NA GENOVSKO KONFERENCO.

LDU. London, 26. jan. »Times« javljajo iz Washingtona: Amerika se ne bo odzvala vabilu na konferenco v Genovi.

KAPITALISTIČNA ANGLIJA BO POSODILA REVNI AVSTRIJI.

LDU. London, 26. jan. Kakor poroča »Westminster Gazette«, se bavi angleška vlada z mislijo, dati Avstriji čisto angleško posojilo dva milijona petstotisoč funtov šterlingov, ki bi bilo zajamčeno z avstrijsko carino in ki bi bilo določeno za to, da se ustali menični kurz in podpre avstrijska trgovina.

NEMIRI V EGIPTU SO NA DNEVNEM REDU.

LDU. Rim, 25. jan. »Il Mondo« poroča o novih bojih v Kahiri, v katerih je menda padlo 190 oseb. Egipčani so imeli mesto zasedeno več ur. Ta vest od druge strani še ni potrjena.

1/2 l vina velja 5 din.,

„Naprej“ velja za ves mesec samo 7 dinarjev.

Premišljuj, predno izbereš!!!

Po svetu.

— V letalih je bodočnost. Neka ameriška firma je pravkar naročila nove vrste letalo, katero je načrtal slaven francoski letalec in letalski inženir Louis Breuget. Novo letalo se bo rabilo za polet preko oceana. Mr. Breuget je nedavno prerokoval, da bodo njegova letala v teku treh let že redoma letala preko Atlantika med Evropo in Ameriko. Izdelana bodo tako, da bodo zamogla leteti 24 ur brez prestanka s hitrostjo 180 milj na uro. Nosila bodo po trideset potnikov in prtljago. Ako se to res zgodi, se bo Evropa »približala« Ameriki v toliko, da bo le en dan oddaljena. Aeroplani bodo slivali skozi zrak tako naglo kot znaša hitrost zemeljskega vrtenja. Ako bi torej letalo krenilo opoldne proti zapadu, bi bilo vedno pod opoldanskim solncem. Vedno bi plulo torej podnevi. V takem slučaju bi bil New York oddaljen od Evrope samo šest ur. V slučaju bodočil vojn bo roj takih letal uničil s tonami bomb še tako mo-

gočno brodovje. — Velikanske bojne ladje bi ne bile drugega kot staro železo. Breugot, ki napoveduje vse to, dodaja še: »Ljudje se smejejo takim prerokovanjem, toda prav tako so se smejali leta 1848., ko so nekateri »blazneži« sanjali, da se bo dalo paro porabiti za gonilno silo na ladjah.«

Kulturni vestnik.

III. komorni večer godalnega kvarteta Zika (s sodelovanjem prof. Janka Ravnika). Praga in Dunaj sta Zikovce priznala in pri tretjem večeru jih je priznala tudi Ljubljana — napolnila je dvorano Filharmonskega društva do zadnjega dijaškega stojišča in to je eno najboljših priznanj. Med drugim in tretjim nastopom je preteklo precej časa — med tem so Zikovci zapustili gledališče in prepustili vso svojo srečo usodi, lastnim talentom in volji po najvišjem, neglede na zunanje težkoče in velike zahteve, ki so jih postavili do sebe, da dosežejo začetni cilj. Vsako poednotenje štirih samosvojih umetniških narav zahteva razen vseh drugih pogojev tudi časa, da vse razlike izloči in vlije v ubrano celoto. Napredek od prvega do tretjega komornega večera je pokazal v skoro nepričakovani meri to spojitve v podajanju skladateljevega notranjega doživljanja. Voljni so mladosti, svežosti, ognja, plemenitosti in ustvarjajoče moči, ki odlikuje le najboljšo med najboljšimi. Nikjer potvarjanja, povsod aristokracija občutenja. Vsaka beseda, vsaka misel zase, z rafinementom velikega okusa, je oblikovana in vse misli skupaj tvorijo harmonsko celoto kakor življenje v vesolstvu. Tu ni bilo nič mrtvega ali samo odigranega, temveč vse podano z onim bogatim umetniškim čustvovanjem, ki vlija skladbi toliko življenja, da ga je zadosti za vse poslušalce.

Kadar mlad kvartet igra Beethovna z onim razumevanjem, kakor ga je Zikov kvartet na tem večeru, potem so mu dani najvišji izgledi na poti do popolnosti. In kadar kvartet pokaže Smetanov življenjski roman »Iz mojega življenja« z zvestobo, kaor so to napravili Zikovci, potem se nam odpro vrata v skrivnostne dvorane podajajoče umetnosti.

Pri Dvořakovem klavirskem kvintetu se jim je pridružil še skladatelj prof. Janko Ravnik, ki je s tenkočutno igro v

družbi z njimi podal eden najlepših umotvorov te vrste, ki bi ga lahko imenovali apoteozo na muziko. S tem delom so zaključili večer, ki nam ostane v spominu, kakor božični večer z otroških let.

Bricov.

(Zdi se nam potreben majhen dostavek: Od raznih strani so naš vprašali, če kvartet ponovi ta večer, ker se ga mnogo občinstva ni moglo udeležiti, ko je bila dvorana razprodana. Na to vprašanje sicer še ne vemo natančnega odgovora, vendar pa mislimo, da se Zikovci ne bodo upirali splošni želji našega občinstva, ki je po dolgem času v ljubljanskem umetniškem mirtilu imelo priliko, da vidi kos umetniškega življenja. Uredn.)

»Zdravje«. Kakor mnogo drugih časopisov, tako trpi tudi »Zdravje« radi neurejenih razmer. Ta mesečnik, ki zasluži vso pozornost našega ljudstva, ker je res urejevan z edinim namenom, ohraniti in dvigniti ljubo zdravje, največje bogastvo vsakega posameznika ter celega naroda, je izšel po dolgem presledku zopet te dni, in sicer 5., 6. in 7. zvezek za leto 1921 skupaj na 96. straneh. — List je namenjen ljudstvu, zato se naša »narodna« inteligenca tako malo briga zanj, da mora uredništvo v uvodu prav milo prositi vse prijatelje narodnega zdravja, naj pišejo za list. Bojimo se, da tudi ta prošnja ne bo imela veliko uspeha, pisali bodo tudi dalje samo tisti, ki so se že do zdaj trudili. Drugi bodo pa delali za narod raje na narodnih veselicah, to je pri pijančevanju, na narodnih plesih, t. j. — pa kaj bi govorili — inteligenca je izpolnila že svojo dolžnost s tem, da je uživala v dijaških letih razne podpore, da je trpela za narod v šolskih klopih, zdaj jo pa pustite pri miru, da uživa plodove svojega truda! . . . — Tistim redkim našim izobražencem, ki res delajo in ki morajo vsled lenobe drugih delati takorekoč noč in dan, tistim pa izkažimo vsaj toliko hvalečnosti, da njih trud ne bo zastoj: čitajmo in razširjajmo »Zdravje« povsod. Velja samo 6 dinarjev za celo leto, 3 dinarje za pol leta. Naroča se pri Zdravstvenem odseku v Ljubljani v upravi »Zdravja«. Priporočamo kar najtopleje, nikomur ne bo žal, kdor se bo naročil. — »Zdravje« podpira tudi naša vlada. Štejemo si v posebno dolžnost, da se ji zahvalimo, tem bolj, ker gotovo ne bomo imeli nikdar več prilike pohvaliti jo.

LDU. Zagreb, 26. Jan. Devize: Amsterdam 112.50—114.50, Dunaj 3.35—3.45, Berlin 158—162, Budimpešta 44—44.25, Italija izplačilo 1340—1350, London izplačilo 1308—1312, London ček 1300—1305, New York izplačilo 306—3—8, New York kabel 308—309.50, New York ček 305 do 307, Pariz izplačilo 2515—2530, Praga izplačilo 575—580, Praga ček 0—575, Svica 5900—6050. Valute: Ameriški dolarji 303—304.50, carski rublji 23—24, uapoleonori 1070—1090, nemške marke 155 do 162, rumunski leji 208—215, angleški funti 1120—0, italijanske lire 1320—0, turške lire v zlatu 1100—0.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ). Odgovorni urednik: France Svetek. Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočora pripoznanja so dospela od vseh delov sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K.

„ELSA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

„ELSA“ TANOČINA POMADA ZA RAST LAS krepki kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Liljno mleko 15 K; Brkomez 8 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klingera v velikih originalnih škatuljah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatuljah 30 K; puder za gospe v vrečicah 5 K; zobni prašek v škatuljah 7 K; v vrečicah 5 K; Sachet dišava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo 12 listkov 24 K; najnejši parfum po 40 in 50 K; Močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 334 Hrvaško.

Za veliko tovarniško podjetje v bližini Ljubljane se sprejmejo trije zmožni izprašani

kurjači

k takojšnjem nastopu pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Ponudbe na upravo tega lista pod „F. B.“

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepleskano hišo, pohištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tvrdko

TONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6

Pohištvo in tapetniška delavnica.

Spalne in jedilne sobe, pisarniške oprave, hotele, klubove garniture ter kuhinjske oprave po nizki ceni

Brata Sever, Ljubljana, Kolizej, Gosposvetska cesta št. 13.

KORANIT

asbestni škrljevec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov, Tovarna v Karlovcu (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

F. Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

Ure budilke, nihanke, veržice, zlatino, srebrnino, očale in poročne prstane

kupite najbolje pri

A. Lečnik, urar in zlatar, Cella, Glavni trg št. 4.

Popravila dobra in točna.

Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.